

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

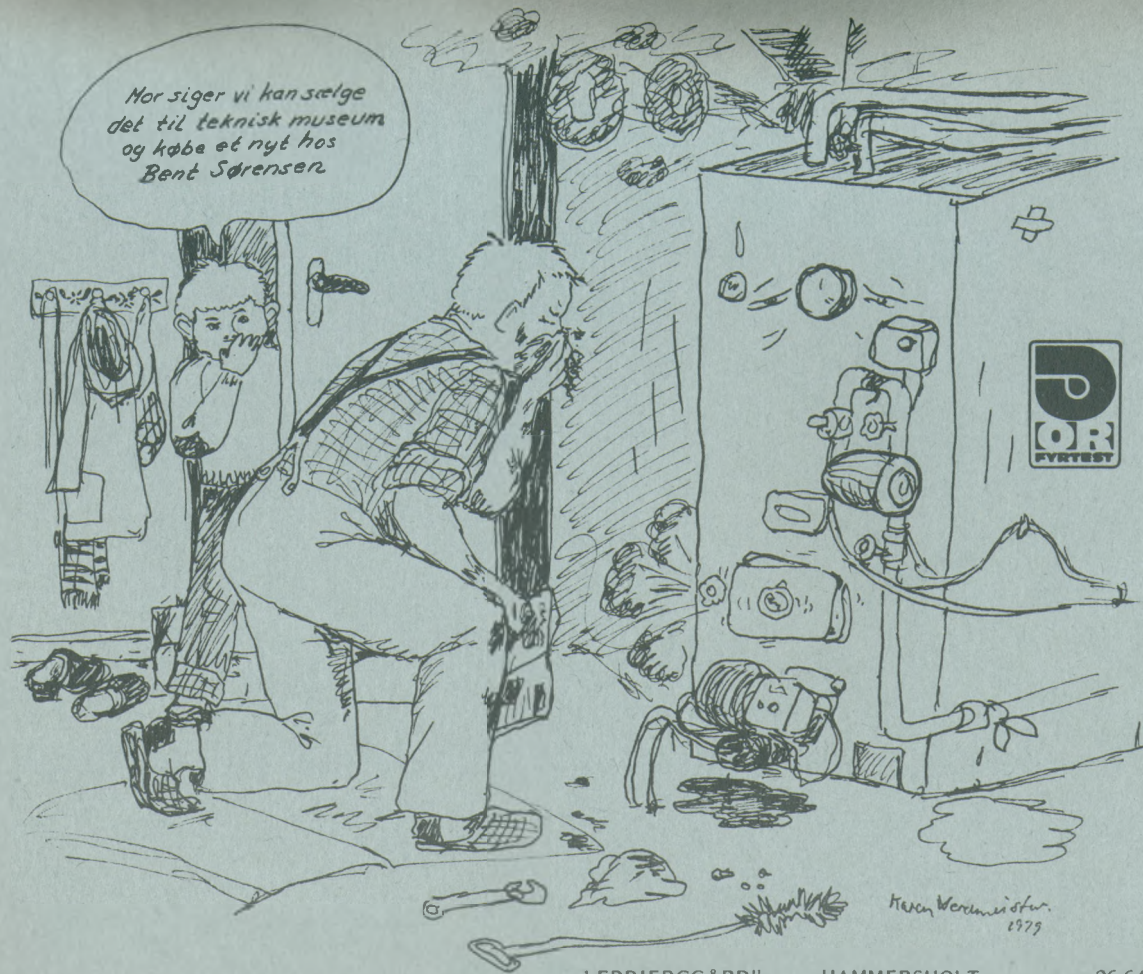
Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Brødeskov

Jul 81

BRØDESKOV

JUL '81

Redaktion

Ellen Andersen
Gertrud Andersen
Knud Jensen
Knud V. Kræmmer
Lisbet Rubinstein
Jørgen Sandberg (ansvarsh.)
Valborg Sandberg
Poul Valbjørn
Karen Werchmeister
Knud Werchmeister

Salg

Børn besøger husstandene
Ved møder og fester
Butikker i området
Enkelte boghandlere og kiosker i Hillerød og Allerød

Pris

Kr. 18,-

Samtidig sælges restoplaget af tidligere årgange for kr. 8,- pr. årgang eller årgangene 1973-80 for kr. 50,-.

Kasserer

Peter Bach

Tryk

Kregme Bogtryk

Forside

Motiv fra Freerslev.

Foto

Lokale beboere.

Silhouetklip

Lisbeth Kemp

Kære læser!

"Loven er ærlig - Holden besværlig", siger et gammelt ord. Sidste år lovede vi, at overskuddet af julehæftesalget skulle gå til udgivelse af en jubilæumsbog. Jubilæumsbogen er imidlertid ikke lavet, så i stedet er pengene anvendt til andre jubilæumsarrangementer.

Dette års overskud vil i anledning af det internationale handicapår blive givet til lokale handicapidrætsformål.

Men jubilæumsbogen er ikke helt ude af tankerne. Næste år bliver julehæfte-jubilæumsår, så måske bliver jubilæumsbogen til et udvidet julehæfte. I hvert fald vil vi allerede nu bede læserne medvirke til, at der i 1982 kan komme et særlig godt julehæfte.

Har I gamle dokumenter, skudsmålssøger el. lign., vil vi meget gerne have lov at fotografere dem af. Har I en historie at fortælle, vil vi gerne komme og skrive den ned, hvis I ikke selv vil skrive. Kontakt blot et af redaktionsmedlemmerne, gerne allerede nu, mens I forhåbentlig er inspirerede af dette års julehæfte.

Glædelig Jul og Godt Nytår!

Redaktionen.

Udgivelse m.v.

Vi vil gerne udtrykke en tak for hjælp og bidrag fra forfattere m. fl., samt for de fotos og tegninger, som vi har fået lov til at trykke.

Tak til annoncører for støtten.

Det binder at være fjerde generation

Sandåsen på hjørnet af Attemosevej og Fuglebjergvej i Freerslev har siden 1841 været i familien Petersens eje. I dag er ejeren 4. generation. Ejeren er i dag Aage Petersen, der foruden at drive sin gård, også er menighedsrådsformand for kirken i Nr. Herlev.

Bortset fra et højskoleophold i Syd-sjælland i 30'erne og soldatertiden har Aage Petersen altid boet på Sandåsen eller omegn, og på et spørgsmål om, hvorfor han aldrig har slået sig ned andre steder, svarer Aage Petersen:

"At være 4. generation det samme sted binder én til stedet. Jeg kan f. eks. gå rundt her på gården og sige, at det har min far lavet, og det træ har min farfar plantet.

Både min far, min farfar og min oldefar har købt jord til gården, sådan at den i dag er på ca. 25 tønder land. Gården er oprindelig udstykket i 1821 fra den daværende Leragergård, nu Toftegård, i Freerslev. Omkring 1864 brændte den.

Jeg har haft en dejlig barndom og nogle gode forældre. Selvom gården ikke er stor, har vi aldrig manglet noget. Jeg har aldrig mær-

ket til fattigdom.

Min farfar boede på aftægt hos os. En gang mens jeg, som stor dreng, gik ude i marken og tromlede, kom min farfar på over 80 år stavrende ud til mig. Da jeg så ham, sagde jeg: "Kan du se, kornet er kommet op." Så tog den gamle sin kasket af og hilste på den nye afgrøde. Dengang tænkte jeg, at han måtte være en tosse, og først som voksen forstod jeg rigtigt, hvorfor han dengang havde hilst på kornet. De gamle havde respekt for afgrøderne og dyrene. En respekt som de fleste ikke længere har.

Jeg har kun gået i skole i 7 år. Jeg startede i Freerslev, og senere gik jeg på skolen på Fuglebjergvej. Vi lærte meget, synes jeg, men jeg er ked af, at jeg aldrig har fået lært sprog. Vores lærer var flink, men drengene fik én i enden med lærerens hasselkæp, hvis de blev for grove.

Når jeg kom hjem fra skole, skulle jeg og min to år yngre bror være med enten ude eller inde. Om sommeren skulle vi trække køerne hjem, og om vinteren bar vi halm fra halmpresseren, når vi tærskede. Somme-

Ung i Nr. Herlev i 20'erne og 30'erne

tider passer det slet ikke ens kram at skulle være med, men vi er aldrig blevet udnyttet. Vi kunne nemlig overkomme det arbejde, vi blev sat til."

I Aage Petersens barn- og ungdom var forlystelserne ikke så mange som for nutidens unge. Hvert år indeholdt de samme forholdsvis få begivenheder, som alle så hen til, og som der stod et skær af højtidelighed over.

Som barn var jeg med min far og mor til Novembersmarked på Torvet i Hil-

lerød, og vi var også altid til dyrskue. De gjorde det sikkert for vores skyld.

Der var også den årlige pinsefest i Freerslev Hegn. Festen startede over middag og varede hele eftermiddagen. Der var altid en politisk taler. Jeg kan bl.a. huske, at Christmas Møller har talt ved Pinsefesten. Det var Husmandsforeningerne, der arrangerede festen. Vi gik ud til festpladsen. Jeg kan aldrig huske, at vi har kørt derud.

Julen var en dejlig tid, da jeg var

FRA SELVBINDERNES DAGE

dreng. Til jul skulle grisen slagtes. Så havde vi fersk mad. Det var en stor ting. Ellers spiste vi saltet kød. Slagteren kom en gang om ugen, og så købte min mor engang imellem oksekød til f.eks. suppe. Men ellers var det mest saltet kød, vi spiste.

Vi har aldrig kendt til at gå i kirke juleaften, fordi der simpelt hen ikke var nogen gudstjeneste i kirken i Nr. Herlev juleaften. Dengang var det en præst fra Hillerød, der prædikede i Nr. Herlev, og han havde ikke tid til at komme juleaften. Vi fik ikke gudstjeneste juleaften i Nr. Herlev før et par år inden den nuværende præst, Hans Jensmark, kom. Til gengæld var vi tit i kirke 1. juledag.

Det skete med hest og vogn. Hestene blev stillet i rejsestalden ved forsamlingshuset, mens vi var i kirke.

Juleaftensdag skulle vi feje og sørge for, at intet stod ude. Der måtte ikke været noget, som Jerusalems Skomager kunne sætte sig på julenat.

Juleaften skulle alle dyrene på gården også have hø. Det var noget min far altid gjorde. Jeg kan fra min barndom huske et år, hvor vi ikke havde noget hø til dyrene juleaften, fordi der det år havde været så lidt hø. Vi plejede ellers altid at gemme lidt hø til

juleaften. Nu har jeg kun en hest, og den får også hø juleaften. Forresten sørger jeg også for, at der ikke står noget redskab ude julenat.

Mellem jul og nytår var der juletræsfest i forsamlingshuset i Nr. Herlev. Alle - både rig og fattig - deltog. Folk fra forsamlingshuset tog inden festen rundt med en "juletræsliste", så vi vidste, hvor mange, der kom. De voksne fik chokolade og kaffe og børnene chokolade og godtepose. Præsten fra Hillerød var altid flink til at komme herud til disse juletræsfester.

Da Aage Petersen var ung i 30'erne, var det endnu almindeligt, at nykonfirmerede drenge på 14 år kom ud at tjene på en gård, men Aage Petersens forældre lod ham arbejde hjemme på gården til han blev 17 år.

"Min far sendte min bror og mig ud at tjene på skift, sådan at den ene kunne være hjemme.

Det længste, jeg har været hjemmefra, er i Birkerød på Hestekøbgård. Ellers tjente jeg på gårde heromkring.

Vi karle boede i karlekammeret, der kun var adskilt fra hestestalden med en tynd skillevæg. Mange taler om, at det var så forfærdeligt at skulle bo i karlekammeret, men der kom da varme fra stalden, og vi

havde både over- og underdyne. Der var ingen kakkelovn, undtagen på Hestkøbgård, hvor vi i karlekammeret havde centralvarme. Det var en luksus på den tid. Vi opholdt os kun i karlekammeret, når vi sov. I fritiden kunne vi være i borgerstuen, hvor der var god varme. Som regel gik karlene fra flere gårde sammen på en gård i borgerstuen for at spille kort eller spille på en svinggrammofon. Og så kom kaffen ind.

De fleste steder, jeg tjente, var vi to karle, en fodermester og en pige, men på Hestkøbgård var vi seks karle, to piger i køkkenet, to gifte fodermestre og en havemand,

Ude på gårdene stod vi op kl. 6. Derefter striglede og fodrede vi hestene. Så spiste vi morgenmad.

Vi fik kaffe, rugbrød og sigtebrød. Kl. 8,³⁰ -9 spiste vi frokost, hvor vi hele vinteren igennem fik saltet kogsild (en nordsjællandsk specialitet) og kl. 12-13 varm mad. Inden vi gik ud igen, fik vi kaffe. Derefter arbejdede vi til kl. 6, hvor vi så spiste kold mad. I høstens tid arbejdede vi til solnedgang.

Jeg har aldrig følt det som nogen ulykke, at skulle arbejde så længe. Arbejdet skulle jo gøres, og så havde vi fritiden til andre tider. Når der så ikke var så meget at lave, gemte man sig i krogene.

Vi havde fri hveranden søndag, men om søndagen skulle vi strigle heste og feje gårdspladsen om formiddagen, så fridagen begyndte først ved middagstid.

FEST I NR. HERLEV FORSAMLINGSKUB

Jeg har aldrig følt, at det var forkert, ikke at have mere fritid, og jeg har aldrig følt mig udnyttet. Det var gode arbejdsgivere, jeg har haft.

Vi blandede os ikke med herskabet. Vi var heller ikke interesserede i det. Hvis der var selskab, kom der også god mad ud til os i borgerstuen. Der hvor jeg har tjent, fik vi altid det samme at spise som herskabet, men jeg kender tilfælde, hvor man gav karlene og pigerne flæsk fra en so, man havde mistanke om, ikke kunne leve ret længe. Den mad gik urørt retur til køkkenet."

Hvad fik unge mennesker på landet fritiden til at gå med, da du var ung?

"Lørdag aften skulle vi til Hille-rød for at købe f. eks. barbersæbe, og derefter skulle vi på konditori for at drikke kaffe og spise kager. Jeg holdt nu mest af lagkage. Det konditori, vi besøgte, hed Frederik Hansens konditori. Det lå i Slots-gade, der hvor nu Sparekassen ligger ved parkeringspladsen ved Nordsten.

Om vinteren gik vi til gymnastik og bal i forsamlingshuset i Nr. Herlev, og ellers gik vi til bal i Klubben Frederiksborg og Omegn. Vi fik også besøg af omrejsende teater, og jeg kan f. eks. huske, at jeg har set "Sommer i Tyrol" og "Frøken Nitouche" i Gerda Christoffersens omrejsende teater."

Lisbet Rubinstein

Julens kommode

I et hjørne af stuen december
en mægtig kommode vi har.
Så mange ting ligger gemt her,
til julen vi frem dem tar.

I den øverste, store skuffe
har vi julegaverne lagt.
Den bugner, så vi må pufte
og trække af al vor magt.

Når vi åbner den næste skuffe
vore tænder løber i vand.
Her er godter, vi i os kan guffe.
Her er ris a'la mande og and.

Der er hygge i skuffen, der rummer
vor julestemning og sang.
Af julemusik det summer.
Her er salmer og klokkeklang.

Vi fra alle kommodens skuffer
så rundhåndet deler ud.
Men måske det allsammen bluff er
og ikke bringer julebud.

Er det virkelig julen vi finder
fra denne kommode frem?
Hvis ej det os tryllebinder
ta'r vi sidste skuffe på klem.

Med julepynt, glimmer og hjerter
den tredje skuffe er fyldt.
Her er gran med kogler og kærter
og en julestjerne forgyldt.

Hvad den fjerde skuffe kan byde?
Vi kan li' at kigge deri.
Vi ser her, vi livet skal nyde
slappe af og holde julefri.

Så har vi skuffen med julemanden
og alle hans nisser små.
Den er gammel, men fyldt til randen
for nissebørn stadig vi få.

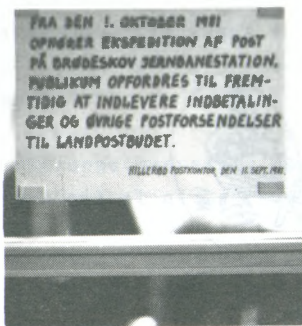
Her finder vi julefreden
fra den første jul på jord,
som si'r os, at kærligheden
i hvert et menneske bor.

Vi må åbne, så lytter vi stille
og mindes den gave stor
Gud skænke os alle ville
og håbet påny i os gror.

Inger Krogsdal

POST HUSET's endeligt!

Fra den 1. oktober 1981 ophører ekspedition af post på Brødskov Jernbanestation. Publikum opfordres til fremtidig at indlevere indbetalinger og øvrige postforsendelser til landpostbudet.

Denne korte meddelelse fra postmesteren på Hillerød posthus blev en dag i slutningen af september måned sat op på Brødskov jernbanestation, og dermed var borgerne fra Nr. Herlev og omegn en servicefunktion fattigere. De omtrent daglige ture til posthuset med breve og den deraf følgende lille snak med Karen eller Verner var forbi. Postkassen hænger stadig uden for det nedlagte postindleveringskontor, men turene til postkassen er ikke mere de samme.

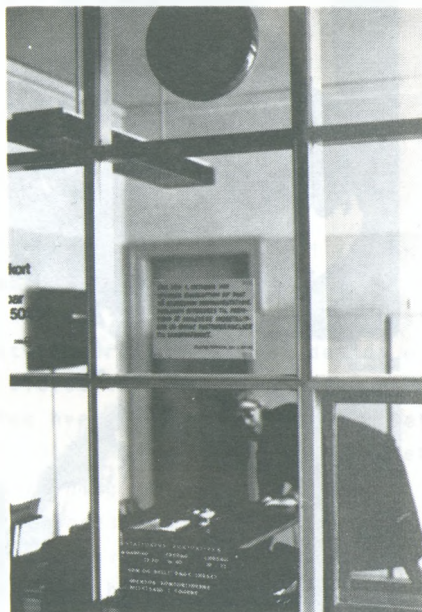
Den sidste dag i september måned trak Karen Hansen for sidste gang i sin og posthusets historie rullegardinet ned. For Karen Hansens vedkommende var det et farvel til 31 år som baneekspeditrice og postekspeditrice på Brødskov station. Og for posthusets vedkommende var det et farvel også til 31 år som posthus for Nr. Herlevs beboere. Engang havde posthuset eget postnummer og egne postbude, men også de blev taget fra posthuset. Der skulle rationaliseres. Nu er det hele rationaliseret bort.

Lukningen af posthuset fandt sted kort tid efter, at Landsbykommis-

sionen i en del-betænkning skrev følgende:

"Det er Landsbykommissionens opfattelse, at det serviceniveau, postbesørgelsen har i dag, er af væsentlig betydning for landbefolkningens levestandard. Landsbykommissionen finder, at denne servicefunktion bør bevares i så vid udstrækning som overhovedet muligt.

Kommissionen skal også pege på, at en postekspedition eller et brev-samlingssted (et landposthus) som tillægsfunktion til en lokal detailvarebutik vil kunne understøtte butikkens økonomi, såfremt betalingen for denne tillægsfunktion overstiger butikkens faktiske udgifter herved. Ved en sådan kombination vil beboerne kunne afvikle flere ærinder på en gang. En butiks tiltrækningskraft vil kunne øges på denne måde".

DET LILLE THEHUS

FØRTIDSPENSION

Ude bag ved pløjemarkerne, helt op i skoven, lå et lille husmandssted. Det bestod af et faldefærdigt stuehus og en medtaget staldbygning. For tiden var der pyntet lidt på elendigheden med et tyndt lag sne, som lagde et formildende skær over det hele. Kun et kattespor fra hoveddøren over gårdspladsen vidnede om, at der var liv på stedet.

Inde i stuen sad en ældre mand og gloede arrigt på kakkellovnen. Nu var det tredje gang, han havde tændt op, og endnu engang måtte han konstatere, at det heller ikke gik denne gang. Med et suk begyndte han at tage pindene ud igen for at begynde forfra.

Med et hyl slap han en af dem igen - den var åbenbart ved at være tør nok, for der var gløder på den. Han hentede aviser i køkkenet - så havde han i det mindste nogen glæde af alle de reklamer, de blev belemret med - lagde pindene forsigtigt til rette og tændte ild. Han kiggede spændt på det, og denne gang så det ud til at lykkes. Puha, det var drøjt. Både han selv og stuen bar præg af forsoget. Det var også det brænde, der var vådt.

Han havde haft sankekort i skoven om sommeren og havde arbejdet hårdt i en hel uge for at få samlet til sit vinterforbrug. Noget var det da også blevet til, men skulle der være varme hver dag, gik der også noget til. Desuden havde det ikke ligget til tørring længe nok. Hans kone havde foreslået en petroleumsovn, hvilket havde bragt ham ganske i affekt. Han havde foreholdt hende, hvor dyrt det var, og havde endda brugt nogle af hendes egne vendinger om forurening og alternativ energi. Så havde hun opgivet.

Hans kone - ja, han fattede ikke, hvad der gik af hende. Hun havde været en upåklagelig kone i mange år, men så en dag kom hun og fortalte noget om nogle møder i en gruppe. Det var i en periode, hvor han var travlt optaget af sit arbejde, så han havde bare sagt: "Ja, min ven" uden egentlig at opfatte, hvad det var. Det var farligt for koner at have for lidt at bestille.

Den gang børnene var små, og hun hjalp ham i forretningen, havde hun aldrig vist tendenser i den retning. Det var som sagt startet med, at hun

gik til nogle møder, og at der i stedet for mad havde ligget en seddel om, at han kunne tage noget selv. Første gang blev han stjernegal, men da der ikke var nogen til at lade galskaben gå ud over, nøjedes han med at sparke til gryden, så vandet fra kartoflerne skvulpede til alle sider.

Men det var kun begyndelsen. Siden begyndte hun at realisere sig selv, som hun sagde - var på ølejr med kvindegruppen, var borte fra hjemmet mange dage ad gangen og lærte en masse unoder. Ganske vist var hun gledere end før, men at servere bønner og ris i stedet for byggrød med æblemos - det var næsten ikke til at tage.

Hendes tøj var heller ikke godt nok mere. Hun ville ligefrem kassere forklædet og de uldne strømper, for ikke at tale om træskoene; men for en gangs skyld sendte han det våde brænde en venlig tanke, da hun tog de varme strømper til nåde igen.

En anden grund til hans dårlige humør var også den månedlige check. Han skammede sig over den, og desuden hadede han at skulle gå i banken for at indløse den - sådan noget nymodens pjat.

Her havde han passet sit arbejde pålideligt og godt i mange år og havde altid kunnet klare dagen og vejen for sig og sine. Nu var det slut,

og han fik sendt pengene med posten. Han var blevet pensioneret - førtids. Hans børn havde prøvet at forklare ham, at det ikke var nogen skam, og at han havde gjort sin pligt i sine år som aktiv. Desuden var der arbejdsløsheden, og han måtte tænke på de unge. Ja, ja, de havde sikkert ret, men det var nu svært at forlige sig med.

Han tænkte på den tid, hvor der var liv i stalden, og hvor han fartede rundt tidligt og silde. På hans kone, der altid kom ud og tog imod ham, når han træt og kold kom hjem sent om aftenen. På hans børn, som jamrede over, at han aldrig var hjemme og kunne hygge sig med dem. Hvor- dan han havde forklaret dem, at netop hans arbejde, der var sæsonarbejde, var uhyre vigtigt, men at tiden nok kom til dem en dag.

Han tænkte på selve arbejdet, som var noget ganske særligt. Ikke alene havde han haft det i mange år, men det havde nærmest været en tradition i hans slægt. Hans far før ham, og endnu før: hans bedstefar osv. Der var ingen af hans børn, der ønskede at drive det videre. Deres ønsker gik i en anden retning, og der var ikke nogen fremtid i det. Nu var det altså slut. Han følte sig kasseret og ubrugelig.

Nu havde han masser af tid, men nu var børnene der ikke. Konen heller ikke - forresten. Hun var taget til årsmøde i fagforeningen, og skulle

være væk i fire dage. Og så var det oven i købet snart jul. Der så jo ikke ligefrem ud til at være gjort julerent i huset. I køkkenet stod der opvask over det hele, og grøden, der brændte på igår, stod stadig i gryden og gloede olmt på ham, hver gang han kom derud. Næh, der var ikke noget ved nogenting mere.

Miavv - lød det fra yderdøren. Han sjoskede hen og lukkede op. "Dav mis". Katten gned sig op ad hans ben og spandt. Udenfor var vejret stille - det sneede lidt. Hvor var det smukt. Humøret steg et par grader. Nu han var ude, kunne han lige så godt hente en kurv brænde i stalden. Han kom forbi postkassen - mon der skulle være kommet flere reklamer. Næh, men hvad var det? Et postkort med nisser på. "Kære far", stod der, "kommer hjem tirsdag med bussen kl. 17.15 - Glæder mig til at komme hjem. Hilsen Mor".

Jamen tirsdag, det var jo nu. Nu gjaldt det om at få fart på, hvis huset skulle se beboeligt ud, inden hun kom. Hvis han satte en buket græn ind, fik han hende nok til at bage æbleskiver, så kunne de tage forskud på julen. - Han måtte hellere pumpe cyklen og køre hende i møde. Tænk, om han havde haft kaffen endnu ... Nå tiderne var forandret, og cyklen skulle i hvert fald ikke fodres.

Gad vidst, hvorfor han havde været

i så dårligt humør - det lignede ham jo ikke. Ah jo, det var jo hans første jul uden ...

Han pudsede det nye dørskilt med ærmet, inden han gik ind.

"Jul. E. Nissen - pensionist" stod der!

Ellen Olferts

Julens blomster

I modsætning til pinsen kommer årets sidste og største højtid, julen, lige midt i vinterens mørke, hvor man kan trænge til at opmuntre hinanden og bringe glade og stærke farver ind i hjemmene, og til det har man jo netop blomsterne.

Der er nogle arter, som man særligt forbinder med julen, såsom den meget populære:

JULESTJERNE, som man kan få meget glæde af, hvis man sørger for at give den den rette pasning.

LYS: Holder meget af lys, men kan også placeres lidt inde i stuen, dog ikke for mørkt.

VAND: Vandes jævnligt i blomstringstiden, må ikke blive tør, da det kan give bladfald. Foretrækker kuldslået vand.

VARME: Tåler ikke for lave temperaturer eller træk.

JULEBEGONIA:

LYS: Holder af lys, men ikke direkte sol.

VAND: Må helst aldrig tørre helt ud, trives bedst med høj luftfugtighed.

VARME: Tåler ikke tør strålevarme, som kan bevirke knop- og bladfald. Trives bedst på et køligt sted.

AZALEA:

LYS: Ingen specielle krav om lys men bør dog ikke stilles på et for mørkt sted.

VAND: Fortrækker ikke-kalkholdigt vand (regnvand eller kogt vand). Må aldrig tørre ud.

VARME: Længst holdbarhed opnås ved at stille planten køligt.

ALPEVIOL:

LYS: Skyggeplante, som ikke tåler direkte sol, men som gerne vil stå lyst.

VAND: Vandes omhyggeligt, og må helst ikke blive tør i blomstringsperioden. Vandes i underskålen eller langs pottens kant, gerne lunkent vand.

VARME: Ikke for megen varme. Hvis man har et lyst og køligt værelse kan man med fordel placere planten der.

JULEKAKTUS:

April til Juni: Luftigt og lyst uden direkte sol. Overbrusning i varmt vejr, gødskning af og til og rigeligt vand.

Juli-august er hvileperiode. Der holdes helt tørt for at fremme knopdannelsen.

September-december: Køligt (bedst $15-18^{\circ}$, men ikke under 12°), sparsom vanding, men overbrusninger. Når knopperne viser sig, gives mere vand. Undgå at flytte eller vender planten og undgå skiftende temperatur.

Januar-marts: Efter afblomstring to måneders hvile, hvor kaktusplanten skal stå tørt, lyst og køligt ($+10^{\circ}$)

Endelig til slut, må man ikke glemme alle de dejlige løgvækster, som leder tanken hen på den lyse tid.

Nogle løg som hyacinter, juletulipaner, juletaletter kan man selv drive frem.

HYACINTER:

Vil man drive hyacint til blomstring i stuen, kan man købe behandlede løg til tidlig blomstring. De lægges i potter eller på hyacintglas.

I potter skal løgene ligge lige i jordskorpen, på glas lige i vandoverfladen. Roddannelsen sker bedst på et køligt sted, mens løget sættes mørkt. Lav et kræmmerhus og sæt over. Når glasset er fyldt med rødde, sættes hyacinten i varmen, og når blomsterstanden kan ses, fjernes hættten.

JULETAZETTER:

Løgene lægges mellem perlesten i en flad skål. Løgspidsen skal nå op over perlestenene. Skålen fyldes med vand, som til stadighed skal nå halvt op på siden af løgene.

Skålen stilles lyst, men ikke for varmt (15-18⁰), og syv uger efter kommer de rent hvide stjerneblomster frem. De har en meget fin duft. Løgene kasseres efter afblomstringen.

JULETULIPANER:

Lægges i september i mindst 8-10 cm dybe pletter og en god havejord, med løgspidsen lige i jordskorpen. De vandes igennem og nedgraves i haven, dækket med sand eller grus. De må gerne få frost, men ikke fryse så fast, at man ikke kan få dem op, når man skal tage dem ind. De tages ind omkring 1. december.

Der vil da være små spirer på løgene, og man gennemvander pletterne og anbringer dem på et mørkt sted ved 18-20⁰.

Når spirerne er 8-10 cm lange, sættes de frem i lyset stadig ved kun 18-20⁰. De skal naturligvis hele tiden passes med vand, og man kan godt give lidt gødning.

Lise Bonderup
Blomberg's Blomster.

GAMLE JULESKIKKE- tro og overtro

Når juleklokkerne spredte deres højtidsklang i decemberdagens tidlige skumring, mens julelysene tændtes i købstad og hedehytte, vidste hvert barn, at det var til minde om Jesu fødsel, den stund, da englene lyste fred over jorden.

I juletiden lagdes skæbnens spirer for menneskene og deres virke det kommende år, for markens korn og engenes slæt, for fødsel og død blandt folk og fæ. Alle onde magter og skadevætterne må derfor lyses hjem, og alle gode kræfter og hjælpende væsner må vindes under udfoldelse af al julens velstand og lystighed.

For at kunne fejre julen på rette måde var der et jag af travlhed at komme igennem først. En aften tog husmoderen og hendes piger snoren af rokkehjulene og stillede rokken til side, for i julen måtte man hverken spinde, vinde eller haspe, ja ikke dreje på noget rundgående redskab; for derved forstyrrede man julens fred og ro, og selv ville man løbe rundt hele året, og intet ville trives for én. Spider-sken selv ville få buldne fingre, og hendes køer kunne besvime og dø, lammene vil rende rundt og gæsene ville blive tummelumske og hønsene få navlekylinger - og

hvad der var det værste: Hekse og trolde kunne ikke få ro i graven - og man kunne dog ellers have nok at gøre med dem, der var levende af den slags.

Når rokken stilledes hen med en tot hør på hovedet og garnvinden sættes hen helt fuld af garn, kunne man vente godt hør og rigeligt spind næste år.

Intet snavs og ingen uorden måtte føres fra det gamle år over i det ny. Kvinderne tog i god tid fat på at vaske tøj, for tøjet måtte ikke hænge ude til tørring mellem jul og nytår; den, som lod tøjet hænge ude til nytårsdag, ville komme til at klæde lig i det kommende år.

Julegrisen lod sit liv, og huset fyldtes med duft af fedt og timian, for fersk sul og slagtemad hørte julen til. Juleøllet bryggedes; der stod en sød damp fra bryggerset,

hvor malten mæskedes i de store kar, og den bitre humleurt sattes til den liflige malurt, og når gæringen var fuldbyrdet, tylledes den stærke, fede øl i tønder.

Lille juleaften bagtes der æbleskiver, det ene fad toppende fuldt ved siden af det andet. Der skulle være nok til husets egne folk i alle juledagene, men der skulle også være nok til enhver gæst, så ingen kom til at bære julen ud.

Fattige koner kom med kurv og pose og bad om lidt i Guds navn. Husmoderen bragte en dygtig skive sigtebrød og en god humpel flæsk til at putte i kurven, et mål gryn til at hælde i posen og et lys til at stikke i den rummelige lomme. Når den ene tiggerske var vraltet ud af døren med sit "tak, og en glædelig jul", tonede den næste frem på gårdspladsen.

Juleaftens dag blev der syslet bedre og grundigere end andre dage. Overalt blev der fejlet og støvet af og vasket bedre end til hverdag. Der blev skåret hakkelse for hele julen og kløvet brænde, så man havde rigeligt at fyre med i ovnen alle helligdagene. Køerne strigledes og børstedes så vel som hestene. Løsgående får hentedes hjem fra marken. En karl blev sendt med en vogn ud på pløjejorden for at hente harve og plov hjem. De måtte ikke stå julen over på marken, for så kunne hekse forgøre dem, fanden kunne ride på dem eller Jerusalems skomager kunne hvile sig på dem; i hvert fald kunne man finde redskaberne søndersplittede, og der voksede da mere ukrudt end sæd efter dem.

Fra høstænget kastedes der foder ned for alle helligdagene, og bonden hjalp selv med til at lægge en rigelig givt af dejligt duftende kløverhø i køernes krybber og he-

stenes hække i stedet for den sædvanlige halm. Ethvert kræ på gården fik er særlig godt foder. Lænkehunden blev sluppet løs og kom med ind i stuen sammen med katten; de fik nymalket sødmælk og lidt af al den mad, som menneskene fik.

Pigen eller måske drengen kom med en svingende tallerkenfuld dampende og duftende grød med en mægtig smørklat og satte den frem til nissen. Det var en glæde for bonden, når grøden var spist næste dag, og det var den sædvanligvis. Det var en bekræftelse og styrkelse af det gode forhold mellem husbond og foderloens vætte.

Når man forlod kostalden, skulle pigen og ikke karlen lukke døren; så ville der fødes flest kviekalve i årets løb. Og hvis pigen efter julenadveren listede sig ud i gården og råbte: "Gimmerlam", ville der fødes flere gimmerlam end vædderlam, og hundyrene var jo altid mest kærkomne.

Når så alt var røgtet, hæget og værnet ude og inde, kom alle ind fra udhusene og vaskede sig og klædte sig pænt på, mens skumringen sænkede sig, og juleklokkernes kimen lød over by og mark. Man samledes og ønskede "Godaften og en glædelig jul." Husmand og hyrdedreng og andre af gårdens medhjælpere i høstens tid indfandt sig for at deltage i juleaftensnadveren, thi derved viedes de sammen med gårdens velstand og velfærd. Der bødes først et stykke smørrebrød med pålæg og et krus øl og en snaps, og husbonden lod folkene og gæsterne vide, at dette traktement dog var bedre end hug og tyndt øl; men snart dækkedes langbordet med en skinnende dug. To julelys, et for husbond og et for madmoder, sattes i malmstager på den øverste bordende. Som de brændte, skulle året blive for mand og kone, og man vogtede sig for at slukke dem eller tage dem af bordet, for det betød dødsfald.

Maden sattes frem i fulde dampende fade. Den første ret på det gamle sjællandske julebord var grød med korsdannet smørhul og rigeligt sukker og kanel. I stilhed tog husets folk og de indbudte plads om bordet. Juleaften hørtes der ingen vognrummel fra bygaden, ingen træskoskramlen på brostenene. Fra stalden hørtes intet brøl fra kvæget, som stod inde i det lune mørke og gumlede godt på kløverhøet.

Under almindelig tavshed tog den

sjællandske bonde de første tre skefulde af julefadet, idet han gjorde dem så "lange" som muligt ved at stryge skeen tværs over hele fadet; så ville han få lange aks på kornet til sommer. Ved den første skefuld sagde han: "Store aks på mit korn", ved den anden: "Store læs på mine vogne", og ved den tredje: "Og ikke køre i stå"..

Når alle var mætte - stopmætte -, gav hele husstanden hinanden hånden og sagde: "Tak for mad". Dette skete kun den ene gang om året; de vidste, at de alle havde grund til at takke hinanden; thi alle havde de hjulpet med, stort eller lidt, til at skaffe herlighederne på bordet.

En lille stund vendte tankerne bort fra de gamle skikke og talemåder. Husbond læste juleevangeliet, og der blev sunget en julesalme eller to. Da kunne det ske, at tårerne perlede i husmoderens øjne, mens hun tænkte på børn, der var døde, eller børn, der var ude i det fremmede og ikke havde kunnet komme hjem. De glade mennesker, store og små, kunne se forundrede på hende; men manden strøg hende over håret; han behøvede ikke at spørge hende, hvad hun tænkte på.

Så gik hun ud i køkkenet, men vendte snart tilbage med fade og tallerkener fulde af æbleskiver, hassel-

nødder og pebernødder; der spillede kort eller andet spil om herlighederne, og lystigheden var omtrent lige stor, enten man tabte eller man vandt. Men hvor muntert end spillet gik, glemtes det ikke, at juleaften er en skæbnestund, der rummer hele årets fremtid, al dets lyst og nød. - og derfor var det også muligt den aften at kigge ind i fremtidens dunkle land.

Der var mange midler til at skaffe sig varsler om fremtiden. - Der var engang en pige, der tjente i en præstegård; hun havde hørt, at alle, der skulle dø i det kommende år, kom i kirken og holdt gudstjeneste julenat. Pigen fik sådan en umådelig lyst til at få dette at se, at hun i nattens mulm og mørke listede sig derover. Da hun var kommet tilbage, var præsten meget nysgerrig og blev ved at spørge hende ud, hvem hun havde set. Ja, hun havde set den og den. Men han blev ved med at spørge: "Og så?" Hun svarede mere og mere tøvende. "Så du ikke fler'?", spurgte præsten til sidst. "Jo, vor far!" kom det nølende fra pigen. Så spurgte præsten ikke mere. ---

Den hellige julenat var fyldt med underfulde kræfter og varslende syner. Og ethvert lille træk af, hvad der foregik i denne højtid, var et billede på de tildragelser, der skulle ske året igennem.

Kilde: Danmark i Fest og Glæde, 1935.

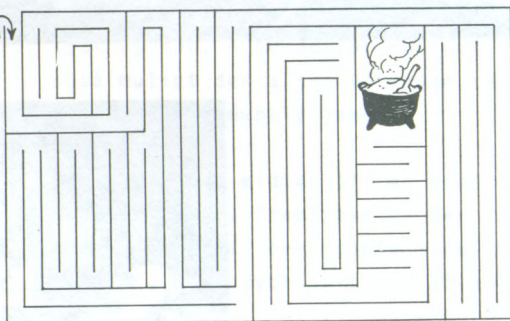

rideskole –

aktiviteter

For piger og drenge

KAN I HJÆLPE NISSEFAR ?

For at nissefar ikke skal ta' alt for meget på, har vi gjort det lidt besværligt for ham at finde grøden - kan du hjælpe ham?

ET VÆDDEMÅL

Du siger: "Skal vi vædde om, at vi begge to kan stå på dette her tørklæde, uden at du kan røre mig, mens vi står her?" Samtidig tager du et almindeligt lille tørklæde - helst et, som din mor ikke bliver sur over, at man træder på - og breder ud på bordet. Tilskueren vil sikkert slå til med det samme - for hvordan skulle det kunne lade sig gøre.

Men du kan selv se på tegningen, hvordan du skal bære dig ad.

Et ønske:

Løsning på rebussen, se side 54

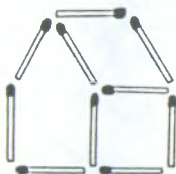
Tændstikopgaver

1: Navnet EMIL kan dannes med 11 tændstikker. Hvis du tager endnu en tændstik, så du har ialt 12, er det en let sag at forandre navnet til et andet drengenavn. Det skal gøres på følgende måde:

Flyt en tændstik i E'et. M'et omdannes til to bogstaver, og I'et og L'et bruges sammen med den nye tændstik. Det nye navn skal have lige så mange bogstaver som det gamle. Hvad er navnet?

EMIL

2. Et hus er her tegnet med ti tændstikker. Som du ser, vender gavlen mod venstre. Ved at flytte to tændstikker, skal du vende hele huset.

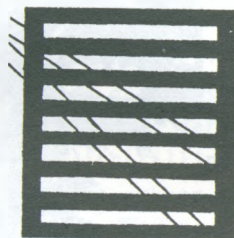

3. Hvis 17 tændstikker lægges efter nedenstående mønster, er det muligt at fjerne ni tændstikker, så der ikke bliver noget tilbage ...

SYNSBEDRAG

At du ikke altid skal tro det, du ser, ved du sikkert. Her er et synsbedrag, der beviser dette. Linierne, der skimtes gennem gitteret, virker som om de bøjer mere og mere nedad for hver tværgående ribbe, de passerer. Det ser næsten ud, som om linierne ikke hænger sammen. Prøv efter med en lineal. Så kan du se, at linierne er rette.

FLYVETUREN

En kammerat, der ikke i forvejen kender legen, kommer ind i lokalet med bind for øjnene. Han anbringes på et bræt eller lignende. Han lægger hænderne på skulderen af en kammerat, der står foran ham. To andre løfter brættet 10-20 cm fra gulvet og holder det derefter i en svagt gyngende bevægelse, mens kammeraten foran ganske langsomt bøjer ned i knæene. Deltageren på brættet tror, han kommer utroligt højt til vejrs, og det understreges ved at berøre hans hoved med en bog ("loftet"). Han får så ordre til at springe ned fra brættet, og det bliver ofte et meget morsomt spring at se på.

Redskaber: Et bræt eller lignende.

Historien om en æresport

Guld og sølv

ELLEN OG HANS OLSEN, BRØDESKOVVEJ, NR. HERLEV,
PÅ DERES SØLBRYLLUPSDAG DEN 24. SEPTEMBER 1934

Det er en god, gammel dansk tradition, at naboer og bekendte, når nogen holder sølvbryllup eller guldbryllup, pynter op ved jubilæumsparrets hoveddør med

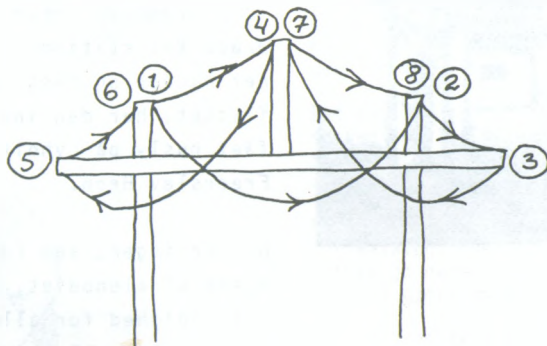
blomster, grønt og dannebrogssflag. Det sker de fleste steder ved hjælp af nogle til lejligheden sammenflikkede brædder i form af en såkaldt æresport.

I Nr. Herlev har man gennem flere generationer anvendt en lidt mere avanceret fremgangsmåde, idet en specielt fremstillet port anvendes gang på gang. Denne "permanente" æresport har en udformning med et kunstnerisk tilsnit, som har vakt opsigt og beundring hos mange, og af samme årsag følger her en beskrivelse af porten og dens historie

Det nøjagtige årstal for tilblivelsen tør ingen med sikkerhed fastslå, men det vides, at det var tømrermester Hans Olsen, Nr. Herlev, som omkring år 1918 konstruerede den smukke port. Han var 2. generation i tømrerslægten

med samme hjemsted som nu. Hans far var hjulmand Hans Olsen, efter hvem han havde arvet både teknisk snilde og kunstnerisk sans. Det vides, at materialerne een gang siden er blevet udskiftet på grund af slid og råd, men konstruktionen er bibeholdt.

Imidlertid var det jo ikke nok at have skabelonen til rådighed, - det krævede også lidt kendskab at kunne pynte den op, - navnlig at få anbragt den ca. 15 m lange guirlande i de rette slyngninger. I mange år var det Hans Olsen selv og senere hans søn, der var primus motor ved opstillingerne. I de nulevendes rækker er det

OVENSTÅENDE SKITSE AF GUIRLANDENS PLACERING
PÅ ÆRESPORTEN HAVDE SVEND HANSEN, KOLLERØDVEJ,
I MANGE ÅR OPTEGNET PÅ INDERSIDEN AF SIN VOGNPORT.

Verner Hansen, tidligere Brødeskov Station, Svend Hansen, Kollerødvej, Aksel Nielsen, Bygaden og Jens Nymann Sørensen, Freerslev som har fungeret som eksperterne, når æresporten skulle i brug.

Som en del af udsmykningen anbringes et skjold med sølv(guld)-brudeparrets årstal og initialer på æresportens front. Ved sølvbryllupper bør skjoldet være malet i blåt og sølv, ved guld-bryllupper i rødt og guld.

RYDEGAARD ANNO 1981

Selve opstillingen af porten kræver tilrettelæggelse af arbejdet med tilvejebringelse af blomster, grønt og flag, binding af guirlander o.s.v. Dette forarbejde er i reglen en dag eller to før

festen blevet udført i en garage eller en vognport hos en nabo, mens selve opsætningen foregår sent om aftenen før selve "dagen".

Jubilæumsparret er da blevet beordret tidligt i seng, således at de vel udsovet næste morgen tidligt kan lade sig vække af hornmusik og morgensang fra gratulanternes kor af familie og venner, heriblandt naturligvis også "æresport-komiteen", - en højtidelig stund, som de mange, der har oplevet den, nok sent vil glemme.

Efterfølgende byder værtsparret så på morgenkaffe, mens den flottede æresport med flag og guirlander fortæller alle forbigående, at der er "fest i gaden".

I de seneste mange år har Nr. Herlevs æresport været opbevaret på Brødeskov station. Efter at Verner Hansen og hans kone nu er flyttet, har den indtil videre fået husly på Lyholtegård ved Freerslev Hegn.

Der er ingen, som føler sig som ejere af klenodiet, og den står til rådighed for alle i det lokale område, blot de vil love at behandle den pænt ved opstilling og nedtagning - skulle vi hilse og sige.

Keld Petersen

Gavernes júl

Julen er gavernes fest,
det ser vi allerbedst,
når vi med magt
får julekatalogerne bragt.

Det føles som om
katalogerne siger kom,
vi er jeres ledestjerne
til en aften i det fjerne.

Thi katalogerne kommer,
når det næsten er sommer,
så får vi den tid, vi har krav på,
når alle ønskerne på sedlen skal stå.

I katalogerne ligger vores frihed gemt,
vi skal blot købe - det er da nemt,
er der nogen, som vil os det bebrejde,
husk så på, at det også skaber arbejde.

December er julekøbernes tid,
gaverne købes med megen flid,
men - da turen kommer til bobsælgen,
går der pludselig skår i glæden.

Checkhæftet er tomt!!!
det var dog fordømt,
åh - hvad skal vi gøre,
nu bliver der et værre røre.

Hvor er pengene henne?
Jeg må straks bede banken sende
et kontoudtog til min adresse,
så jeg kan se, om det kan passe.

Eller --- er der noget andet hædt,
som kan have økonomien vendt?
Øh ja - det er jo sandt,
der var noget med, at reallønnen svandt.

Det er ikke til at bære,
nu ved vi slet ikke, hvor vi skal være,
når ikke de små
alle deres gaver kan få.

Kan vi dog ikke snart blive fri
for katalogernes tyranni,
det er jo deres lefleri,
som har gjort os så ufri.

Det såkaldt frie forbrugsvalg
giver et afsindigt salg.
Det har længe holdt os tryllebundet,
men nu håber vi, det snart er forvundet.

Peter Norden Sølling.

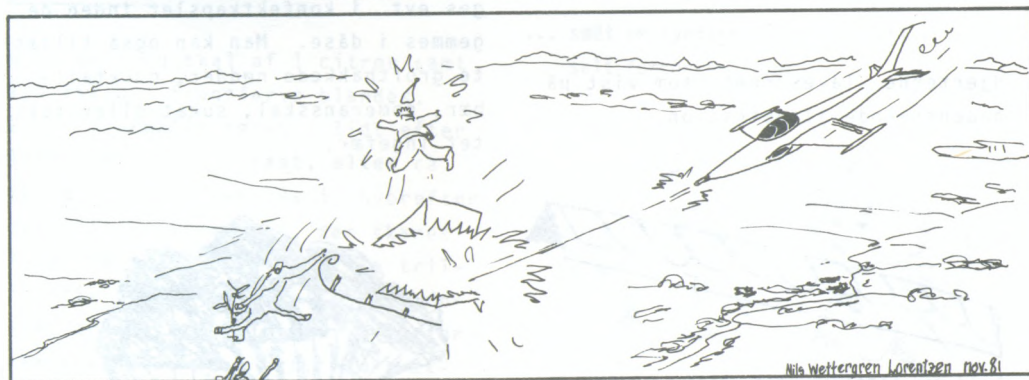
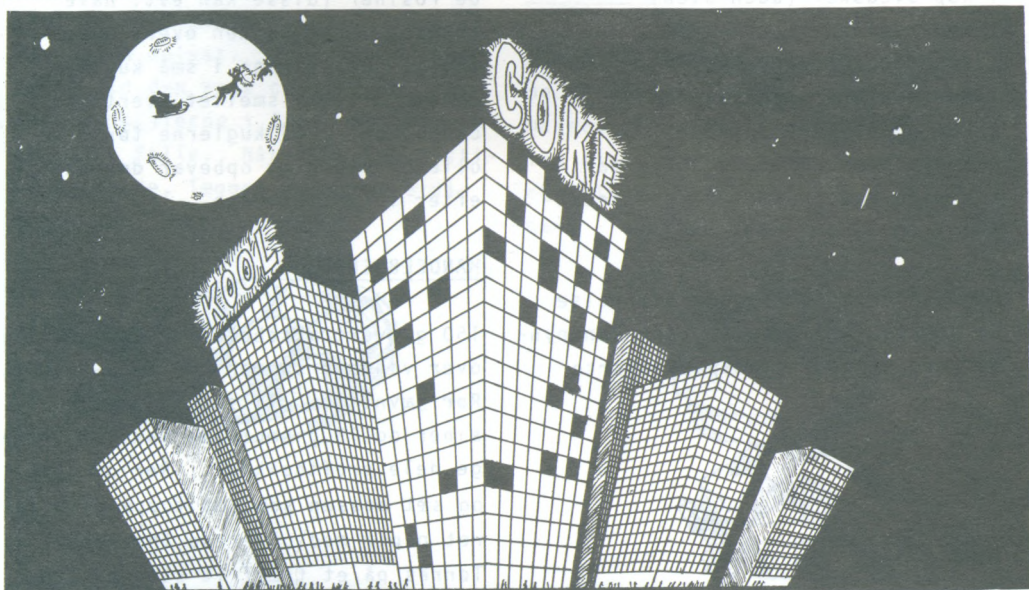
Juleman-
dens endeligt.

Puha! Nu skal jeg
afsted igen! Og al-
le børnene tror, at
det er deres foræl-
dre, der køber ga-
verne! Utaknemme-
ligt job jeg har!

Men der er alligevel ingen i hele verden, der har tid til at tage
sig af julemanden!

Men endelig er der trods alt nogen, der vil tage sig kærligt af julemanden
Glædelig Jul !

JULEKÆNAS

FRUGTKARAMELLER

Følgende køres gennem kømaskinen:

1 kop svedsker (uden sten)

1 kop rosiner

1 kop figner (rensede!)

1 kop dadler (uden sten)

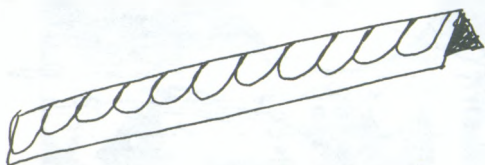
$\frac{1}{2}$ kop abrikoser (tørrede)

Det æltes grundigt, og hvis man kan lide det, kommes 2 spsk.sesamfrø i.

Formes derpå til karamelstørrelse og pakkes i plastfolie, som kan pyntes med et rødt glanspapirhjerter

Hjerterne laves nemt, som vist på nedenstående illustration.

Fold med bagsiden udad, tegn og klip.

CHOKOLADEROSINER

Bland marcipan med den halve mængde rosiner (disse kan evt. have trukket i rom natten over, under låg!). Del massen i små kugler og dyp disse i smeltet overtrækschokolade. Lad kuglerne tørre på olieret papir og opbevar dem herafter i lufttæt dåse.

MANDELBJERGE

150 g overtrækschokolade smeltes over vandbad sammen med 15 g palmin. Rør jævnlgt. Tilsæt 50 g lyse rosiner og 75 g smuttede mandler, begynde dele grofthakkede. Rør om igen og sæt massen som små toppe på olieret papir med olierede theskeer. Tørres på et trækfrit sted og lægges evt. i konfektkapsler inden de gemmes i dåse. Man kan også tilsætte grofthakkede nødder, cocktailbær, pomeransskal, sukat eller syltet ingefær.

JOCKEYHUER

Ælt 125 g marcipan med 150 g flormelis og del dette i 2 portioner. Farv dem gule eller grønne med frugtfarve og rul små kugler, der ligger utildækket og tørrer lidt.

Bland 250 g sukker, 1 1/4 dl vand og 1/2 spsk glukose (fås på apoteket) og lad dette stå til sukkeret er næsten opløst. Varm denne lage op og lad den koge ca. 20 min. Dyp marcipankuglerne i lagen og læg dem på smurt folie. Når de er helt stive og kolde, lægges de i tætte dåser eller glas.

ORANGEPIFT

Bland hakkede nødder eller mandler og reven appelsinskal i marcipanmasse. Form dette til kugler og læg disse mellem 2 stk. roulettechokolade - mørk eller lys efter smag - og tryk dem lidt flade.

CITRONTOPPE

Siet saft og skal af 1 citron samt 1/4 tsk gul frugtfarve blandes. 200 g flormelis røres i lidt efter lidt. Når det er fast, æltes ca. 200 g flormelis ekstra i, hvorefter det trilles i stænger, der skæres i ca. 45 småstykker. - Disse trilles til toppe, som stilles på folie, drysses med flormelis, og tørres 1-2 dage. Kan evt. overtrækkes med chokolade og gemmes herefter i dåse.

... sødt er syndigt, surt er farligt,
salt forkorter livet ...

BLOMSTERKAREN

Hele blomstersæsonen igennem fra maj måned i foråret til november måned i efteråret sælger Karen Malmstrøm smukke blomsterbuketter fra sin lille landejendom på Lyngevej til trafikanterne.

De brogede blomsterbuketter står i en spand på en bæk uden for stengærdet rundt om gårdens have. Karen Malmstrøms forretning er egentlig en selvbetjeningsforretning, hvor kunden lægger sine penge i en lille æske, men meget tit dukker Karen op under selvbetjeningen, og

så får kunde og sælger en lille snak sammen over havegærdet.

"Jeg kan bedst lide de brogede buketter, for de er rigtige havebuketter. Men hvis en kunde ønsker en ensfarvet buket, fordi den f. eks. skal passe til en bestemt dug og servietter, binder jeg selvfølgelig også en sådan", fortæller Karen.

Det er ikke kun havebuketter til at pynte op med i en stue, Karen sælger. Flere gange har hun også

bundet brudebuketter og leveret blomster til udsmykning af en kirke i forbindelse med et bryllup.

Karen Malmstrøms blomsterforretning startede for ca. 14 år siden, nogle år efter at hun var blevet enke.

"Jeg tilhører den generation, der ikke har fået nogen uddannelse, og da min mand døde, var jeg kun 53 år. Derfor var det nødvendigt at supplere mine indtægter, og så begyndte jeg at sælge mine haveblomster. Senere har jeg måttet forøge bestanden af stauder for at følge med efterspørgslen, og nu har jeg et stykke jord omme bag ved den ene længe, som jeg hvert år sår til til industri-brug.

Blomsterhandelen begynder altid midt i maj med buketter af den gule margerit og forsythia, og derefter går det slag i slag sæsonen igennem, indtil frosten sætter en naturlig stopper for forretningen".

Når børsæsonen kommer sætter Karen også sine bærprodukter ud på bænken ved Lyngevej.

Karen Malmstrøms lille blomsterforretning er baseret på tilfældigt forbipasserende trafikanter, men den 9. juni i år - Karen husker nøje denne dato - blev Lyngvejen lukket og gjort til en blind vej. Årsagen var, at Farum-motorvejens forlængelse skulle føres forbi Nr. Herlev.

"Siden den dag blev min handel mere end halveret, og nu er det kun gamle kunder, der kender mig, der kommer", siger Karen Malmstrøm.

L.R.

VORE

JULESALMER

Nu vil vi sjunge og være glad

Denne salme er først blevet indlemmet i den danske salmeskat ved udgivelsen af Den Danske Salmebog 1953, her står den som nr. 91.

Denne glade og underfulde julesalme er skrevet 1554 for børn af læreren og kantoren i Joachimstal, en by i Bøhmen.

Han komponerede også en melodi dertil og indøvede den med børnene. Hurtig blev den kendt og elsket også af voksne, og mange præster fra den tid citerede salmen, især vers 7 (her på tysk, fordi originalen er lidt mindre kunstfærdig).

Er wird ein Knecht und ich ein Herr,
das mag ein Wechsel sein!
Wie könd er doch sein freundlicher,
das hertze Jesulein!

Allerede 1578 har den været kendt her i landet; den kendte præst og salmeforfatter fra Helsingør, Hans Christensen Sthen, oversatte den, men den fandt ikke ind i nogen dansk salmebog. 1848 blev den draget frem af glemselens dyb og genoversat af præsten ved Vartov, Carl Joakim Brandt, men fandt stadig ikke nåde for nogen salmebogskommision. Brandt giver den

følgende med på vejen: "Siden Luther har ingen istemt den glade juletone".

Tiderne forandrede sig, man sang klagelig om kors, bog og pønitenz, men synge en glad julesang, kunne man ikke mere. Selv Kingos julesalmer hører ikke til det mest udmærkede hos ham, og tonen i Brorsons er snarere lært ved Babylons floder end på marken ved Bethlehem.

Det var først i vore dage, ved Grundtvig, at den "lutherske" julesang med nye vinger svang sig af asken.

Trods disse bevingede ord måtte der altså gå adskillige år, inden vi hertillands kunne få lov til at synge os glade gennem Hermans julesalme. Vi er vore forfattere meget taknemlige, fordi de formår at iklæde vore tanker ord, der bedre kan udtrykke den taknemlighed og glæde, vi føler mod Gud, og det ikke mindst i julen, taknemlighed og glæde over det liv, som Jesus kom med til jord, og som Han i dag giver enhver mulighed for at leve.

Det er lidt underligt at tænke på, at Joachimstal, der på det lokale sprog hedder Jächymov, har en af verdens rigeste uranforekomster. Guds gode gaver bruges ikke altid efter Hans vilje.

Lad os her i julen synge med på salmen fra Joachimstal: NU VIL VI SJUNGE OG VÆRE GLAD - og så høre om den glæde Jesus kom med, så den fylder vort sind. Det vil modvirke meget af verdens ondskab.

Hans Jensmark

Th. Laub

Sopran
Alt
Tenor
Bas

Nu vil vi sjun-ge og væ - re glad i
Han steg fra Tro-nen i Him - me-rig og
Ham vil vi syn-ge vor Ju - le-sang og

Je - su Kri - sti Navn! Guds Søn er født i
blev et Barn paa Jord, for os han da - led
er den saa kun svag, det er dog vort Hjer - tes

Bet - le-hems Stad, os al - le til Glæ - de og Gavn.
saa ne - der - lig, hans Kær - lig - hed var saa stor.
Ef - ter - klang af En - ge - lens Bud i Dag.

Nic. Herman Grundtvig

Nu vil vi sjerne og være glad
i Jesu Kristi navn!
Guds Søn er født i Betlehems stad,
os alle til glæde og gavn.

Han steg fra tronen i Himmerig
og blev et barn på jord,
for os han daled så nederlig,
hans kærlighed var så stor.

Med os han bytter så underlig,
Guds Søn, vor broder fin,
vort kød og blod han tager på sig
og skænker os guddom sin.

En svend han bliver og herre jeg,
som før var fattig træl,
hans kærligheds dyb udgrundes ej
og ikke hans rigdoms væld.

O, han oplader på ny den dør
til glædens Paradis,
som længe for os stod lukket før,
ham være lov, tak og pris!

Ham vil vi synge vor julesang,
og er den så kun svag,
det er dog vort hjertes efterklang
af engelens bud i dag.

JULESTEMNING

Julestemning? En udefinerlig blanding af forventning, fryd og ondt i maven. En følelse, de fleste kender eller i hvert fald har kendt. Et fænomen, som nok mest tilhører barndommen, og som desværre, efterhånden, som man vokser til, mere og mere forsvinder og ender som en vis overbærenhed over for vort alt for kommercielle juleræs.

Jeg selv var nok ingen undtagelse. Men da vi efter nogle år fik en lille pige, måtte jeg jo tage mig sammen. Prøve på at skabe vore egne traditioner, således at hun som voksen kan sige: "Den rigtige julestemning husker jeg fra min barndom".

Så pyntede vi huset med lidt nisser og duftende mandariner og fik snart vor egen sjove god-nat-ceremoni med en papirnisse, som sov, og som man måtte passe forfærdelig på ikke at vække. Vi gik også i skoven og fandt agern, kogler og fyrresvampe til dekorationsbrug (med fårekjlinger i kælderens tilgift). Ting som nok var hyggelige, men alligevel ikke var det, jeg forbandt med min barndoms rigtige julestemning.

Så var der det med julemanden. Da vi sammen gik ud og købte julegaver eller lavede dem i børnehaven,

var det jo noget vås at tro, at julemanden kom med dem. Vor datter havde iøvrigt på et tidligt tidspunkt en vis afsky for de julemænd, man traf på gaden i byen, og som ville røre ved hende og give hende bolcher, som hun var overbevist om, hun ikke kunne lide, så jeg tror oprigtigt, hun ville betakke sig for, at nogen af slagsen kom anstigende med pakker. Men da julemanden nu engang hører juleriet til, traf vi en særlig aftale med ham. Lillejuleaften blev juletræet sat på fod og taget ind i stuen. Så hjalp vi hinanden med at lægge pynten frem i sofaen. Kugler, glimmer og kurve samt de godter, som skulle i kurvene. Og så gik husets unge dame i seng. - Hvis man så var rigtig heldig, kom julemanden selv om natten og pyntede træet.

Aldrig glemmer jeg den første morgen, hvor der lød små trin fra børneværelset ind til stuen. - Der blev helt stille et øjeblik, Så lød et jubelhyl: "Far, mor, kom og se. Han har været her". Miraklet var sket. - Også for mig. Pludselig var den gamle følelse der igen - den rigtige julestemning. Dette lille strålende ansigt, som lyste af glæde over, at vi havde været så heldige at opleve miraklet. Gaver og godter

var ingenting imod det vidunderlige juletræ, som hun iøvrigt tilbragte det meste af tiden med at løbe rundt omkring. I sandhedens interesse må det indrømmes, at denne umiddelbarhed kun holdt sig et par år, hvorefter hun fandt ud af, at pakkerne var nok så spændende, og at hun forresten gerne selv ville være med til at pynte træet!

Men for mig betød oplevelsen, at jeg huskede, at den rigtige julestemning ikke har så meget at gøre med at glæde sig til julegaver og mad eller ærgrelser over dyrtid og for tidlige vatnisser, men for en stund glemme de daglige bekymringer og naivt glæde sig som et lille barn og tro på mirakler: "Kom og se. Han har været her".

Selvfølge har jeg ikke siden hvert år til jul gået rundt i den rigtige stemning, men hver gang alt julehalløjet begynder at gå mig på, er det rart at grave minde frem igen og tænke på, hvad der er det væsentlige.

Med det sidste vers af Vilhelm Gregersens dejlige julesang: "Der er noget i luften" vil jeg ønske, at alle læserne må finde den rette julestemning:

Oh, kom til os alle, du højtidsens drot,
om lokken er gylden, om håret er gråt.
Udbred dine hænder mens lysene brænder
og skænk os din fred.
Thi evig, ja evig er glæden,
når du følger med.

Glædelig Jul
Karina's mor.

skovfest 1981

VED EN MILPÆL

Festtale hold af Joris B. Petersen
ved Byskolen's årsafslutning 1981.

De traver snublende i spredte hære,
igennem al slags vejr, på dagens bund,
bestandig små, altid forsent på færde,
med mælkeskæg om deres nattemund.

De grubler på et mystisk regnestykke,
de hærger af en fedtplet på en bog -
og venter sig så altfor megen lykke
af det at blive barndomsfri og klog.

Selv om der er gået 9 til 10 lange
år, er jeg overbevist om, at de
fleste vil kunne erindre sig de
første skoledage og år, netop som
de er beskrevet af Tove Ditlevsen
i digtet "Skolebørnene".

Og i dag står vi ved afslutningen
af et skoleforløb og kan tage op
til vurdering om forventningen om
lykke er gået i opfyldelse, og om
man er blevet barndomsfri og klo-
gere.

Klogere? Uden tvivl - for det for-
tæller eksamensresultaterne deres
klare sprog om.

Og der skal lyde et til lykke med
resultatet og en tak til, "at I har
været dygtige, og har lyttet op-
mærksomt i timerne, har været en-
gagerede, eksemplariske, ikke gene-
ret vikarerne, kort sagt, at I har
været mønsterelever".

Som ungt menneske må det føles at
stå ved den første milepæl - eller
kilometersten - i tilværelsen. Dem
er der mange af i et livs forløb.
En skoletilværelse er færdig i
denne omgang, og de fleste har sik-
kert en følelse af at nu er de 9
eller 10 år færdige, eksamen er af-
sluttet, bøgerne afleveret, og må-
let for alle er, at nu skal der
holdes ferie.

Nogle skal - hvis de har været hel-
dige - om kort tid ud i en lære-
eller praktikplads og opleve til-
værelsens barske realiteter.

Og andre skal - og det er måske de
fleste fortsætte i uddannelsessys-
stemet.

Glem dog ikke, at håndens og ån-
dens arbejde er lige vigtigt.

Der vil stadig være brug for dygtige
og veluddannede håndværkere.

Men fælles for jer alle er, at
fremtiden - selvom den for tiden
kan synes usikker - ligger foran
jer.

Og den skal udnyttes!

Men der også grund til at lykøn-
ske forældrene.

Ofte får forældre skylden for, at
det går dårligt med deres børn.

Det er vel sådan, at de fleste bli-
ver forældre uden særlige forud-
sætninger. Det er almindeligt an-
taget, at mænd og kvinder fra na-
turens hånd er udstyrede med evnen
til at tage sig af et barn.

Men hånden på hjertet: Det er nok et af de sværeste jobs her i verden. Og man kunne stille spørgsmålet: Kræver det en uddannelse? I erkendelse heraf forsøgte jeg for en del år siden at oprette en studiekreds med emnet: "Lær at blive forældre."

Kun eet forældrepar meldte sig, så den studiekreds kom ikke i gang, og jeg måtte gå ud fra, at det nok ikke var nødvendigt at lære at blive forældre.

En indisk digter skrev engang: "Vore børn er pile afskudt fra vores strenge, og derfor ejer vi ikke vore børn".

Til denne lejlighed kom jeg i tanke om en lille fortælling af den franske forfatter Victor Hugo, som jeg læste for nogle år siden. Han skrev:

"Har De nogensinde tænkt på, hvad en lærer er, har De tænkt på hans skole, hvor tyrannerne flygtede hen i gamle dage, sådan som forbryderne søgte tilflugt i templet? Har De nogensinde tænkt på, hvad den mand er, som underviser vore børn?

De kommer ind til en mand, han laver hjul og vognstænger, og De siger: "Den mand er nyttig." De kommer ind til en væver, han laver

Nej, de er personer med borgerrettigheder og har krav på at blive anerkendt som uafhængige individer, som har deres eget selvstændige liv.

Men tillykke forældre med jeres dygtige børn!

lærred. De siger: "Den mand er værdifuld." De kommer ind til en grovsmed, han laver hammere, plovjern og hakker. De siger: "Den mand kan vi ikke undvære." Og de hilser disse mænd, disse dygtige arbejdere. De kommer ind til en lærer, hils

dybere. Ved De, hvad han fabrikkerer? Han laver menneskesjæle!" Mandschauvinist vil man sige i dag, men sådan skrev Victor Hugo for mere end 100 år siden.

Jeg kan ikke være helt enig med ham, for jeg tvivler på, at læreren laver menneskesjæle. På det felt er der andre - og naturligvis først og fremmest forældrene - der har en væsentlig andel i fabrikationen. Men læreren underviser og præger, og derfor skal mit tillykke også omhandle lærerne, fordi de - til tider under vanskelige forhold - alligevel forstår "at fabrikere menneskesjæle", at de forstår og har uddannelsen til at give børnene den boglige ballast, den basale viden og de holdninger, der kan føre dem videre i samfundet. Vi må ønske, at der er ro om folkeskolen i de kommende år.

I rækken af dem, der skal ønskes tillykke, har jeg lyst til at medtage samfundet.

Tillykke samfund, at vi har mulighed for at give vore børn og unge en uddannelse i verdens vel nok mest demokratiske skole. Og vel at mærke under gode forhold. Jeg ville gerne, at jeg i samme skynding kunne ønske samfundet tillykke med at have løst et af de alleralvorligste problemer i samfundet: ungdomsarbejdsløsheden. Der arbejdes intenst med at skaffe praktikpladser og på at skabe andre muligheder for, at de unge kan bruge deres uddannelse. Vi må håbe, at resultatet bliver po-

sitivt.

I den senere tid er der i den daglige debat indført betragtninger om "fattigfirserne" og om kriser påført den ene eller anden etiket. Men ærlig talt, al den snak om bekymring og depression er ved at udarte sig til en byld i halsen! Vi danske er ved at blive et urimeligt klynkende folkefærd, til trods for, at vi har mindre grund til at klage end næsten noget andet folk.

Jamen krisen, siger man, er det da ikke forfærdeligt, som alting går ned ad bakke.

Priserne stiger, alt bliver dyrt, vi bliver fattige, og hvordan skal vi klare os med mindre?

Vi lever i et af de rigeste lande, og det er meget få danskere, der har et personligt forhold til sult og kulde.

Gå ud og spørg den store del af verdens befolkning, hvad de mener om vort forbrug, og om de tror, det er muligt at klare sig med mindre?

Krisetid er det, javist!

Men kan vi overhovedet tillade os at tale om økonomisk krise, så længe det kun drejer sig om at skrue tilbage til et forbrug, som det vi havde for ganske få år siden - hvor vi også var rige?

Krisen er til for at blive brugt! Så lad os holde op med klynkeriet og pessimismen og malen fanden på væggen.

Lad os hellere fortælle vore børn og unge, at verden også er dej-

lig at leve i, og at vi nok skal finde ud af at tilpasse os et liv med en smule mindre velstand. Så får børnene det måske bedre. Lad os i stedet for at overbeskytte vore børn og unge stille krav til dem og give dem ansvar. Derved kommer de måske til at opleve sig selv som nyttige og ikke som overflødige.

Da jeg fortalte min kone, at jeg skulle holde festtalen på Byskolen ved afslutningsfesten, pegede hun på mig og sagde: "Nu ingen gardiner!"

Jeg fattede ikke straks dybden i denne bemærkning og måtte bede om en forklaring.

"Jo", sagde hun "nu ingen gardinprædikener!"

Hun kender min svaghed.

Men hvem kan vel fortænke mig i, at jeg efter 30 års tjeneste i kriminalpolitiet - med al den elendighed i menneskelig adfærd jeg har oplevet - og med lige så mange års foredragsvirksomhed for unge om, hvordan man afholder sig fra at komme ind på en kriminel tilværelse - ikke kan undgå at komme med - nuvel ikke gardinprædikener - så dog med et par gode råd.

For en sikkerheds skyld spurgte jeg så min 16-årige dattersøn, hvad han som ung forventede at høre ved en sådan lejlighed. Han, som også har måttet lytte til et par gardinprædikener, svarede: "FREMTIDEN, det er det, der interesserer de unge i dag".

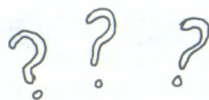
Nuvel, jeg skal prøve i det efter-

følgende at holde mig påbuddet for øje, og at efterkomme opfordringen fra dattersønnen.

Men på vejen frem i livet kan et spark i bagen virke ligeså gavnligt som et klap på skulderen. I den daglige debat er man tilbøjelig til kun at nævne de få procenter af ungdommen, der er voldelige, kriminelle, drikfældige eller narkomaner.

Det kan naturligvis vække bekymring, og helt givet er det, at det er en samfundsopgave at gøre alt, hvad der er muligt for at hjælpe med til at klare de problemer.

Men der er tendens til ganske at glemme den meget store procentdel af ungdommen, der passer skolen,

som dygtiggør sig, som tager aktivt del i sport og fritidsinteresser og som har et godt, sundt familieliv.

Det finder jeg er en fejl!

Man hører også alt for ofte, at vor tids unge ikke lærer tilstrækkeligt og kommer uoplyste og uengagerede ud i samfundet efter endt skolegang.

Sandheden er, at vi aldrig har haft en bedre ungdom!

Af en undersøgelse foretaget i erhvervslivet fremgår det, at unge af i dag er langt mere positive, end man havde regnet med.

De er mere modne og er indstillet på at lære noget. De vil gerne producere og fungere. De er både teoretisk, fagligt og alment meget vidende.

De er ikke bange for at kritisere og råbe op.

De er naturligt aktive, og har en forståelse af, at mennesker er forskellige.

Erhvervslivet giver tydeligt udtryk for, at disse karaktertræk - topkarakterer - ikke er fordi, der er ulvetider i samfundet, men at der helt klart er tale om holdninger, som de unge får i folkeskolen.

Og det synes jeg, er rart at få oplyst!

Jeg brugte vendingen "ulvetider", og det giver mig associationer til den volds- og ødelæggelsesmentalitet, der hersker ikke alene i vort samfund, men som i en årrække har skabt tragedier rundt om i verden.

I er borgere, men I er også medborgere. Det forpligter!

Tag afstand fra det, hold jer langt væk fra ulovligheder og husk, at hjernen har tråde til hjertet og lad dem aldrig slippe forbindelsen med hinanden.

I skal engagere jer i samfundet med alle dets udfordringer, men gør det rigtigt, gør det sagligt, fornuftigt og på et demokratisk grundlag.

Tag imod udfordringer og oplev at opdage ting om jer selv, som I ikke vidste i forvejen.

Men glem ikke at solen skinner hver dag, glem ikke at lægge dig i en landevejsgrøft og lyt til naturens rytme, glem ikke, at boglig viden er dig givet, men ikke som en afgud.

Livet har førstefødselsret.

Hverdagslykke giver livet indhold, og det er derfor meget vigtigt at beskæftige sig med noget positivt. Den, der ønsker at tage et ansvar og et arbejde på sig, behøver som reglen ikke at gå søgende rundt. Der er så meget godt i det danske samfund, at der er få af os, der vil bytte det bort med et andet. Og lad os erstatte eventuelle bekymringer for fremtiden med en tro på, at vi kan klare næsten hvad som helst.

Det er et spørgsmål om vilje.

"I unge mennesker, fulde af energi og liv, er i livets vår, som solen klokken otte eller ni om morgenen. Vi sætter vor lid til Jer".

Med dette citat af Mao, ønsker jeg jer til lykke med dagen. Held og lykke i fremtiden.

JULEHISTORIER

Fra børn i 6. klasse på Nr. Herlev Skole

LILLE LINES LILLEJULEAFTEN.

Ding Dong, det ringer på døren. Lille Line styrter ud og lukker op. Uden for står Onkel Kaj højt belæst med gaver.

"Dav med dig, lille Line, glæder du dig til i morgen aften" "Ja, det kan du tro, jeg, gør. Har du nogle gaver med til mig?"

"Ja, og nu skal du gå ind og sige til din mor, at jeg er kommet, så kan hun tage dine gaver, for dem må du jo ikke se".

"Ja, ja, det skal jeg nok. Moar, Onkel Kaj er kommet, og han har en masse gaver med til mig".

Senere hen på eftermiddagen er alle i fuld sving med deres. Mor i køkkenet, Far

er i haven for at fælde det sidste grantræ i haven til Juletræ, i stuen sidder Line og klipper julepynt til træet, mens Storesøster Mette er ved at pakke gaver ind til mor og far.

Et par timer efter skal de spise aftenmad. Da de har spist, ser Line og Mette Julekalender, bagefter skal Line i seng; lige inden hun falder i søvn, tænker hun på, hvor dejligt det bliver i morgen, og på hvad hun mon får i gave.

Tine B. Andersen 6b

JULERIM

Julen er snart nær,
den tid vi har så kær,
på loftet vimser rotterne,
de vil så gerne smage godterne.

Sneen ligger højt,
at skovle sne, ja, det er drøjt,
musen farer op
til juletræets top.

Vi går rundt og fryser,
oh, ved bare tanken jeg gyser,
snart om træet vi danser,
og alle damerne de svanser.

Børnene får fri fra skolen,
og derhjemme trækker pigen i kjolen,
nu er børnene færdige med at stave,
og hjemme venter der dem en kæmegave.

Marie-Louise Andersen, 6.b

NISSEN

Den lille nisse gik sig en tur,
mens nissefar han tog sig en lur.
Nissen mødte en lille myre,
som bed ham og gav ham noget syre.
Så løb den lille nisse,
fordi den skulle tisse.
Så rullede den lille nisse
hjem på en garntrisse.
På vej igennem skoven
faldt sneen ned foroven.
Så blev det juleaften
og nissen drak af saften,
og han fik risengrød,
han som sædvanlig nød.
Risengrød med smør, kanel og sukker
sidder nissen og spiser samtidig med
han klukker.
Så tog nissen ud til havet og slog smut
og nu er verset slut.

Stine og Eva
6.b

EN PEBERNØDS FORTÆLLING.

Jeg er en pebernød, og jeg vil fortælle
om dengang jeg blev lavet og til nu.
Det startede med, at jeg slet ikke var en
pebernød, men en stor klump dej. Jeg var
sammen med mange andre pebernødder. Dejen
som jeg var lavet af var: hvedemel, mar-
garine, sukker, sirup, jordnødder, kanel
og nelliker. Vi hævdede og blev tykkere
og tykkere. Endelig skar en maskine dejen
ud i små klumper. Så blev vi bagt.
Bagefter blev jeg smidt ned i en pose sam-
men med mange andre pebernødder.

Lidt senere kom en mand og tog vores pose
ned i en kasse, hvor der lå en masse an-
dre poser, så bar manden vores kasse og
nogle andre kasser ind i en bil. Vi blev
kørt hen til et supermarked, hvor en dame
kom ud af supermarkedet og betalte manden
penge for os.

Nu blev alle poserne med os i stillet hen
på en hylde for sig selv. Jeg var stolt
over, vi fik en hylde helt for os selv.
Pludselig kom en høj dame ind i super-
markedet, hun havde travlt kunne man se,
hun snuppede lige den pose pebernødder,
jeg var i, videre gik det i fuld fart,
hun tog hurtigt en dunk æblesaft, men hun
var en klovn, for hun tog den nederste
dunk, så alle de andre dunke faldt ned
fra deres plads. Hun skyndte sig hen til
kassedamen, og betalte de skader hun hav-
de lavet.

Hun løb ud af døren, så løb hun et godt
stykke hen ad vejen, hun nåede stationen
og tog toget hjem. Da hun havde lagt
posen på bordet, så jeg en lille pige
stå og rode ved den pose, vi var i, hun
åbnede den og tog en lille håndfuld, hvor
jeg var med i, jeg faldt på gulvet, og
den lille pige tog mig op og smed mig ind
i krogen af et skab. Her sidder jeg nu
og tænker på, hvordan jeg skal komme ud.
Nu kan jeg ligge her og vente til engang,
der bliver gjort rent i skabet.

Eva, 6. b

JULE- OG VINTERTID.

Jeg går og fryser
og alle går i kyser.
Jeg håber snart det begynder at sne,
hvad mon der vil ske
hvis det ikke bliver en hvid jul,
sneen skulle jo nødig blive gul.

Nissekonerne på lofterne
vrikker lidt med hofterne,
og alle nisserne er glade
for de bor på Nørregade.
Alle børn glæder sig til juleaften,
når de har drukket saften,
rundt om træet de traver
og til sidst de alle får gaver.

Sneen er så smuk
jeg kommer med et suk,
så smuk er den, når den er urørt,
og når vejret er tørt
og koldt og klart
så er jeg meget sart,
for så får jeg snue,
for jeg glemmer at bru'e
min hue.

Anonym.

GRANKOGLENISSEN:

Hej med Jer. Jeg er en nisse, der er blevet
lavet af en grankogle. Nu skal I høre,
hvordan jeg blev til.

Det var en kold vinterdag, og Mette gik og
kedede sig. Så sagde hendes mor: "Du kan gå
ud i skoven og finde nogle grankogler". Det
ville Mette gerne, og lidt efter gik hun
ude i skoven. (Forresten hang min krop ikke
ude i skoven, men inde i haven i et meget
gammelt grantræ). Da Mette kom ind gennem
havelågen, begyndte det at rive og ruske i
min krop: "Åh, hvor ville jeg gerne, at det
var mig, der lå i den kurv der."

Det var, som om Mette læste mine tanker,
for lige pludselig hev hun mig ned fra min
gren. Jeg tror, at det har været den bedste
dag i mit liv.

Så begyndte Mette at pynte os. Først en
rød hue, så en nederdel og nogle af os fik
bukser på. Så kom turen til mig, først fik
jeg en stor, rød nissehue på, så en rød
bluse, og til sidst et par grå filtbukser.

Nu har jeg været brugt til jul 4 gange, og
nu sidder jeg og venter på at blive hentet
frem af mit skjul på loftet.

Anonym

Vintertid.

1. Nu er julen nær,
og alle buske og træer,
har mistet deres blade,
men alligevel er vi glade.

2. Så kommer sneen snart,
og vi får en magtig start
på kølken ned af bakken,
og der blir råv snakken.

3. Vi får et træ i stuen,
og ind da kommer fru'en,
hun siger, at der skal pynt på,
så træet rigtig smukt kan stå.

4. Kissefar og missemor og alle misseungerne
går rundt og strækker hangerne
eller den søde risengrød,
for de vil ikke have brød

5. Men hvorfor har vi jul?
fordi at i det stille skjul
blev Jesusbarnet født,
men uden jubel blev han mødt.

Anne og Lotte b.b.
Nr. Flerlev skole.

FREERSLEVHUS

EGEN FRA NR. HERLEV

Fuleaften

EN RØST I NATTEN:

I toner, som runger
fra malmdybets skød,
hvad er det, I sjunger
med jublende glød?

KLOKKERNE:

Vi stave og stamme
det bedste, vi kan,
det samme, det samme
så viden om land,
hvad Engle os lærte
i jublende kor:
Pris, pris være Herren
og fred over jord!

RØSTEN:

I stjerner, som skinner
så højt i det blå,
hvad er det for minder
I nu tænker på?

STJERNERNE:

Vi mindes en stjerne,
som stod i vor krans
i tiderne fjerne,
den største i glans,
i natten den lyste
til englenes kor:
Pris, pris være Herren
og fred over jord.

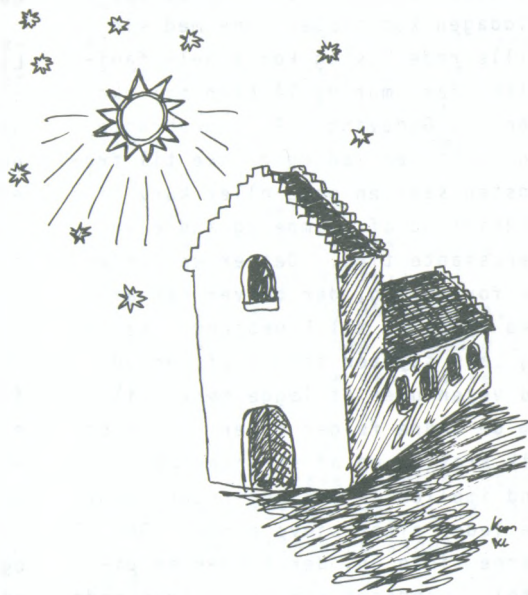
RØSTEN:

I menneskesønner,
men sig mig engang,
har I intet lys, og
har I ingen sang?

KOR:

Jo, lyset det brænder
her dybt i vort sind.
Det tindrer i øjet,
oh, se blot derind.
Og sangen, vi sjunger,
har himmelske ord:
Pris, pris være Herren
og fred over jord.

Wilhelm Gregersen

Komponeret for solo, kor og orgel af
Arthur Allin og opført i Århus Domkirke
ved komponistens jubilæumskoncert den
30. september 1900.

NISSERNES SVAMPETUR

En søndag i oktober havde nissefamilien i Gribskov besluttet sig til at tage på svampetur. Op ad formiddagen kom moster Lone med sin lille røde bus og kørte hele familien, far, mor og 14 børn til skoven ved Gadevang. Alle medbragte en taske med mad og drikke til frokosten samt en pose eller kurv til indsamling af svampe og andre interessante ting. Det er en støjende forsamling, der bliver sat af ved vejen op til Fruebjerg. Kalle og Lars styrter straks afsted ud ad vejen uden at lægge mærke til, om de andre følger efter. Olle og Nik kravler op af skrænten og går ind imellem de små bøgetræer, hvor de leder efter sjove pinde. De vil gerne finde en, der ligner en pistol. Langsomt kommer de dryssende efter de andre, mens de standser op hvert øjeblik for at undersøge et eller andet i skovbunden eller for at gynge på en gren. Nissemoren kalder på dem adskillige gange, men det ænser de ikke. Nissefar har sammen med de største af nissebørnene fundet en skrænt, hvorfra de kan hoppe ned i et stort hul. De ler og råber og springer så hurtigt efter hinanden, at nissefar må stå

midt i hullet og passe på, at de ikke hopper ned i hovedet på hinanden.

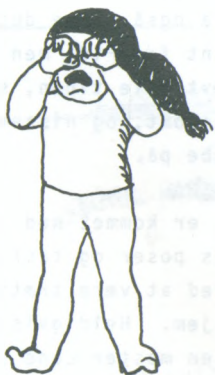
Lille Gyda vil helst holde nissemoren i hånden hele tiden. Sammen med de andre små nisser går de og samler nogle af de mange blade med fine efterårsfarver. De skal presses og lakeres og bruges til at hænges på juletræet.

Pludselig råber Nik, at han har fundet en masse svampe. "Hvad er det for nogle" spørger nissemoren. Det er støvbolde. Nik er meget interesseret i svampe og kender de fleste. Nissemoren går hen og kigger på støvboldene. De er fine og hvide, og de kommer i posen. Nik finder også mange mælkehatte, men de får lov til at blive stående, for det er de giftige mælkehatte. Nissemoren kender et sted, hvor der er kantareller, og hun er meget ivrig efter at komme derhen. De andre følger gerne trop, for børnene kender nogle gode legesteder der i nærheden.

De er ikke så heldige med at finde kantareller i dag. Selvom nissemoren og far leder og leder, finder de

kun nogle enkelte. Det er svært at få øje på dem, synes børnene, så de bliver hurtigt trætte og går ind imellem grantræerne, hvor de finder nogle gamle stammer og grene, som de begynder at lave en hytte af. Nissefar kommer og hjælper dem, men efter kort tids forløb siger de største af nissebørnene, at nu gider de ikke mere, og så må nissefar og de små gøre den færdig alene.

Både Timmy og Gyda har længe snakket om, at de er sultne, så der er almindelig enighed om, at nu skal man spise. Kalle og Lars går ind i hytten for at sidde derinde og spise. Tom vil også derind, men Lars siger, at han ikke må være der og skubber ham ud. Han prøver igen, men Lars bliver ved med at skubbe ham ud, og han begynder at græde.

De andre nissebørn kommer og blander sig, og der bliver en værre skubben og slåen. Nissefar bliver sur og råber, at nu må de holde op,

og nissemor siger, at når de ikke kan enes om at være i hytten, er det bedre, at de alle sidder uden for hytten og spiser, så kan de lege, at det er husets terrasse de sidder på. Bagefter kan børnene så på skift gå ind i hytten.

Mens de sidder og spiser lykkes det dem at være så stille, at de kan høre fuglene. En skade skræpper vældigt op i nærheden. Fie mener, at det nok er fordi, den vil have, at de skal give den noget af deres mad. "Ja, I behøver i hvert fald ikke at give den jeres madpapir", siger nissefar, da han ser et stykke madpapir, der er blevet smidt langt væk. "Det er ikke mit", siger Kalle. "Det er heller ikke mit", siger alle de andre børn, og så må nissemor gå hen og samle det op, for at det ikke skal blive liggende som skovsvineri.

Tinka vil ikke have andet at spise end sky og ristede løg, og så sidder hun hele tiden og siger dyt, og så begynder de andre selvfølgelig også at sige det, og til sidst er der ingen, der kan sige en sætning, uden den slutter med dyt. Men omsider bliver de da færdige med at more sig over det, og de begynder at pakke sammen for at gå videre. Men lige før de skal gå, går Olle hen og vælter hytten. Det bliver Kalle sur over og løber hen og skubber til Olle, så der er lige ved at blive slagsmål igen, men så begynder nissefar at løbe

ned ad bakken, mens han råber: "Hvem kan fange mig?" og hele flokken styrter efter ham. Nu skal de over i løvskoven og lede efter rørhatte.

Næst efter kantareller er rørhatte deres yndlingssvampe, og her er de heldige og finder en masse af dem. De finder også et sted med trompet-svampe, og dem er nisseemor meget glad for. Børnene synes ikke om dem, fordi de er sorte. Derimod kan de slet ikke stå for de flotte poresvampe, de finder på nogle gamle træstubbe, og de får alle nogle af dem i deres poser. Dem kan de ikke spise, men de bruger dem til juledekorationer og til at hænge på juletræet.

Snart har de samlet så mange svampe, at de næsten ikke gider bære dem mere, så de stiller alle poser og tasker ved siden af et stort træ, for nu vil de gerne en tur helt op på toppen af Fruebjerg.

Birka begynder at pylre lidt og siger, hun er træt i benene, og det er sikkert også rigtigt, for de har jo gået meget. Men op kommer da hele flokken.

Næppe har de dog nået toppen, før Lars og Kalle styrter nedad igen. Timmy vil også løbe ned, men han får for meget fart på og kan ikke standse. Det går hurtigere og hurtigere, og til sidst falder han og slår det ene knæ. Det gør selvfølgelig ondt, og han brokker sig og siger, at han i hvert fald aldrig mere vil op på den dumme bakke, men da han har gået forsigtigt et lille stykke, gør det ikke ret meget ondt mere, og han kan godt løbe det sidste stykke ned.

Tinka vil prøve at trille ned, og det går meget fint. Men så vil Fie og Birka også prøve det. Det går også fint for Fie, men Birka triller skævt hele tiden, så det går for langsomt, og nisseemor må hente og skubbe på.

Da alle er kommet ned igen, henter de deres poser og tasker, for nu er de ved at være trætte og vil gerne hjem. Heldigvis er det snart ved tiden moster Lone skal hente dem igen, så de sætter sig på en skråning ved vejen for at vente, og nissefar spørger, om de gerne vil høre en historie. "Ja" siger de allesammen, og Tom synes, at det skal være den om Kyllerylle.

Den vil de så gerne høre, fordi det lyder så sjovt, når nissefar siger: "Det fille, det falde i min hovedskalle."

Da de er kommet hjem, må alle hvile sig i den næste time. Så skal svampene gøres i stand, og nissemor laver en dejlig svampesuppe. Hun har en masse spændende svampeopskrifter og kan godt lide at prøve noget nyt.

Mens de spiser og hygger sig, har de en masse at snakke om, for de skal planlægge deres arbejde fra nu af og til jul. November og december er de travleste måneder for alle nisser, og hvert år bestemmer de, at nu vil de begynde i god tid, så de ikke får alt for travlt i de sidste dage, men hvert år slår det fejl, og de kan ikke

rigtig finde nogen løsning på problemet, men så kommer nissefar med et forslag: "Vi slutter med vore juleforberedelser den 24. december kl. 12, og det vi ikke har nået, bliver simpelthen ikke gjort. Hvad mener I om det?" De bliver hurtigt enige om, at det må være en god ide at prøve det. "Jeg kan i hvert fald ikke holde ud at snakke mere", siger Lars, "for jeg er smaddersøvnig".

Det er alle de andre også, så der bliver ikke mere diskussion den aften, og der bliver heller ingen problemer med at få nissebørnene i seng. Der er ingen, der vil blive oppe og se fjernsyn. Lille Gyda er allerede faldet i søvn for længe siden.

Inger Krogsdal

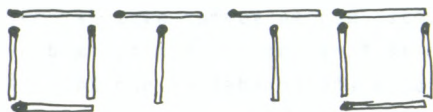
ARKITEKTEN
den uvildige rådgiver mellem
BYGHERRE & HÅNDVÆRKER
Deres garanti for godt byggeri
til rimelig pris

ARKITEKT JØRN NØRGAARD, M.A.A.-P.A.R.
NY HAMMERSHOLT (02) 262814

Svar på tændstikopgaverne.

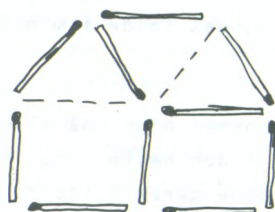
1.

3.

2. De stiplede linier angiver placeringen af de to tændstikker, som skal flyttes.

Løsning på rebus:

Glædelig Jul Allesammen

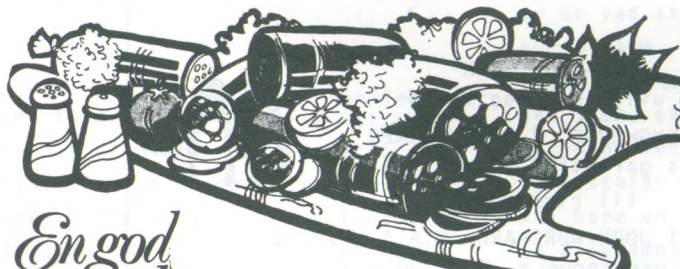
LAD HELLERE
FAGMANDEN

Tømremester
Knud Funder
Bygningservice

02-26 50 30

Pølsefest

ca. 30 forskellige
"gammeldaws"
hjemmelavede
pølser

En god
gaveide

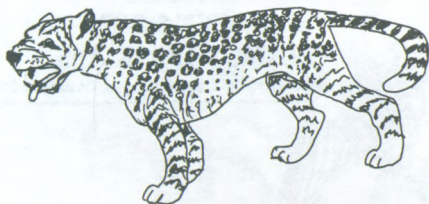
ZØFTING LARSEN

SDR. BANEVEJ 16 · HILLERØD · TLF.(03) 2610 96

PREBEN OLSEN
HERLEVGAARDSVEJ 6
26 46 31

HVAD ER EN VALUAR?

Nej!

DET ER EN STATS AUTORISERET EJENDOMSMÆGLER
MED MERCONOMEKSAMEN I "EJENDOMSVURDERING"

FÅ EN SIKKER OG GRUNDIG VURDERING AF EJENDOMMEN VED KØB, SALG ELLER BELÅNING

TAL MED DERES LOKALE VALUAR, FØR DE SKIFTER BOLIG

FREDE KVIST - STATS AUTORISERET EJENDOMSMÆGLER M.D.E. OG VALUAR
DØNNEGÅRDSVEJ 5, NR. HERLEV (02) 265163

HVORFOR SLÆBE SIG
RUNDRYGGET,
NÅR KARTOFFELBUSSEN
BRINGER TIL DØREN!

**Rydegård's
kartofler 265053**

**MUSIKHUSET
KNUDSEN & SØN
PIANOFABRIK ApS**

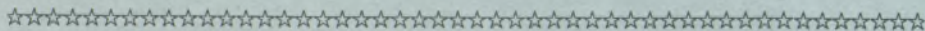
Møllestræde 3, 3400 Hillerød, Tlf. (03) 26 05 03

STORT UDVALG I
MUSIKINSTRUMENTER OG NODER

REPARATIONER UDFØRES
PÅ EGET VÆRKSTED

MARKED

PREBEN NIELSEN

Kolonial - Kaffe - Vin - Tobak

Ny Hammerholt Købmandshandel - Tlf. 26 63 33

